

ARALIN 3

Mga Awiting-Bayan sa Panahon ng mga Katutubo

Ang tuon ng ikatlong aralin ay tungkol sa mga Awiting -Bayan sa Panahon ng mga Katutubo. Tatalakayin ang ibat ibang Awiting-Bayan tulad ng Diona, Kundiman, Oyayi, Dalit, Soliranin, Tandaw, Kumintang, at Sambotani. Ang awiting-bayan ay kilala rin sa tawag na kantahing-bayan na sumasalamin sa kultura at kasaysayan ng ating bansa. Nagsimula ito bilang mga tula na may sukat at tugma ngunit sa kalaunan ay nilapatan ng himig at naipahayag na pakanta. Sa panahon ng mga katutubo, ang karaniwang paksa ng mga awiting-bayan ay tungkol sa pang-araw-araw na pamumuhay. Upang lubos ang pagkatuto sa paksa, atin munang talakayin ang mga hindi pamilyar na salita na mababasa sa aralin na ito.

LAYUNIN

Pagkatapos ng aralin , ang mga mag-aaral ay inaasahang:

1. nauunawaan ang mga salitang may kinalaman sa mga awiting-bayan;
2. nakagagawa ng pangungusap gamit ang mga bagong tuklas na salita, at
3. napauunlad ang damdamin ng pagka Pilipino.

SUBUKIN

Panuto : Basahin nang mabuti ang pangungusap. Ibigay ang kahulugan ng salitang nakasalungguhit. Isulat ang titik ng iyong sagot sa nakalaang patlang .

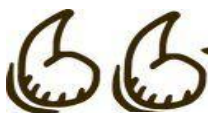
- _____ 1. Ang pakikipaka ng mga magsasaka para sa kanilang karapatan ay pumukaw sa atensiyon ng mga lider upang baguhin ang batas sa agrikultura.
- a. pakikipag-usap c. pakikipagtaguan
b. pakikipaglaban d. pagmamasiid
- _____ 2. Dahil sa pagkamatay ng kanyang alagang pusa, nakaramdam siya ng matinding lumbay.
- a. galit c. lungkot
b. pagod d. gutom
- _____ 3. Isa sa kahilingan ni lola na isuot ng aking kapatid ang bigay niyang gintong peyneta sa araw ng kanyang kasal.
- a. blusa c. singsing
b. kuwentas d. suklay
- _____ 4. Ipinagmamalaki niya ang kuwento ng kanyang mga ninuno, kung paano sila naging matagumpay sa buhay.
- a. magulang c. kapitbahay
b. kaibigan d. pinagmulan ng lahi

- _____ 5. Narinig namin ang malakas na pagaspas ng pakpak ng mga ibon habang kami ay nasa hardin.
- a. kampany ng pakpak
b. kaway ng pagpak
c. pagbagsak ng ibon
d. pagtanggap ng pakpak

TALASALITAAN

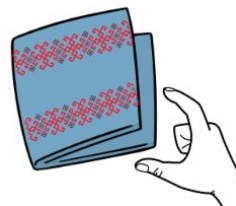
dangkál *png*

sukat ng haba, mulang dulo ng nakaunat na hinliit

hanggang dulo ng nakaunat na hinlalaki ng kamay: DANGAN, DANGÁW, KARANGKAL, DÁPAL

UP Diksyunaryong Filipino p. 486

Hal. Sinukat ng tinder ang haba ng tela gamit ang kanyang **dangkal**.

hámon *png*

anyaya, magtuos, pagsubok, pagyaya upang magtuos ng lakas: CHALLENGE, HAGIT, HAMIT

UP Diksyunaryong Filipino p. 316

Hal. Tinanggap ni Andres ang **hamon** ng kanyang guro na maging lider ng klase.

kultúra *png [Esp cultura]*

kabuuang kaisipan, kaugalian, o tradisyor ng isang bayan; paraan ng buhay:
CULTURE, KALINANGAN

UP Diksyunaryong Filipino p.409

Hal. Ang kultura ng isang bansa ay makikita sa kanilang sining at kasaysayan.

lumbáy *png*

matinding kalungkutan, hapis, LAIW, PANGLAU

UP Diksyunaryong Filipino p. 514

Hal. Hindi maitago ang **lumbay** sa kanyang mga mata sa paglisan ng kanyang ina.

melodiya *png*

himig, tono

UP Diksyunaryong Filipino p. 555

Hal. Napakagandang pakinggan ang **melodiya** ng mga awiting pinatugtog sa konsiyerto.

ninunò png

pinagmulan ng isang angkan, lahi, o organismo

UP Diksyunaryong Filipino p.587

Hal. Ang ating mga **ninuno** ay nakipaglaban para sa ating kalayaan.

pagaspás png [kap Seb Tag]

kampay ng pakpak na mabilis at walang tigil, galaw at tunog ng mga dahoon kung hinihipan ng hangin:

HARÁB-HARÁB, KAYABKAB, PAMPALÓG

UP Diksyunaryong Filipino p.628

Hal. Ang paruparo ay walang tigil sa **pagpagaspas** ng kaniyang mga pakpak.

pakikibáka png [Ing]

mahabang labanan ng malaki at organisadong sandatahang lakas, paligsahan; tunggalian; mahirap at mahaba na pakikipaglaban. BATTLE

UP Diksyunaryong Filipino p.109

Hal. Bahagi ng ating kasaysayan ang **pakikibaka** ng ating mga bayani upang makamit ang kalayaan.

peynéta *png [Esp peineta]*

suklay na nakabuktot at karaniwang palamuti sa buhok ng mga babae

UP Diksyunaryong Filipino p.675

Hal. Inilagay ng dalaga ang kulay gintong **peyneta** sa kanyang mahabang buhok.

súkat *png*

Lit. bilang ng pantig sa taludtod

UP Diksyunaryong Filipino p.642

Hal. Ang tulang Haiku ay may **sukat** na 5-7-5 na pantig ang bawat taludtod.

tugmà *png*

Lit. pagkakatulad ng tunog sa huling pantig sa dalawa o higit pang taludtod: RHYME

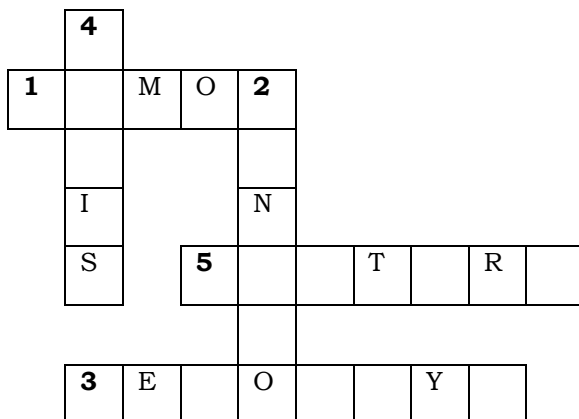
UP Diksyunaryong Filipino p.913

Hal. Sa pagbigkas ng tula, mahalaga ang **tugma** upang mas magaan at masaya ang pagbigkas ng mga salita.

Gawain 1. KRISI KRUSIGRAMA

Panuto: Tukuyin ang mga kasingkahulugan na salita sa pamamagitan ng pagsagot ng krusigrama. Gawing gabay ang talaan ng kahulugan sa hanay na **PAHALANG** at **PABABA**. Gamitin ang mga titik na nasa krusigrama bilang karagdagang palatandaan. Itala ang iyon sagot sa patlang

Itala ang iyong sagot:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

MGA GABAY NA SALITA**PAHALANG**

1. anyaya, hagit
3. tono, himig o tunog
5. kaugalian, tradisyon ng isang bayan

PABABA

2. pinagmulan ng isang angkan
4. kapisasong tela na pinapatong sa saya

GAWAIN 2. HANAPIN MO BESH

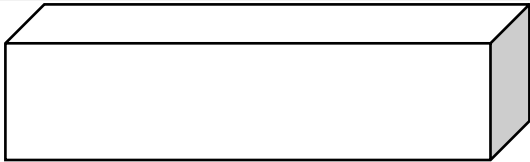
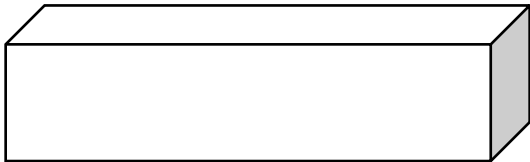
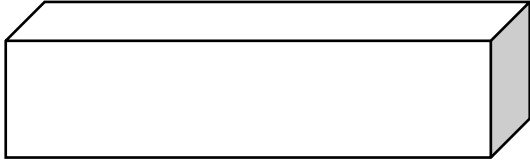
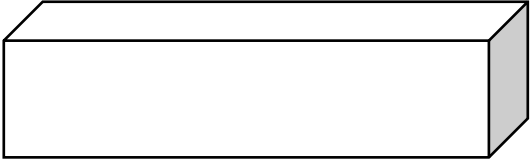

Panuto: Sa loob ng kahon , hanapin ang mga salitang kasingkahulugan ng salitang **HAMON**. Bilugan ang iyong sagot at isulat ito sa nakalaang patlang sa ibaba.

M	A	G	T	U	O	S		C
B	N	D	F	S	A	O	T	H
K	Y	S	H	M	N	E	P	A
M	A	D	M	J	L	H	G	L
N	Y	R	E	O	H	B	R	L
P	A	G	S	U	B	O	K	E
T	H	A	G	I	T	B	S	N
S	H	B	M	N	Y	K	A	G
E	B	G	H	L	P	W	X	E

Isulat ang iyong sagot sa patlang:

Gawain3. Ikaw ang nagbigay KAHON-lugan

Panuto: Ibigay ang kasingkahulugan ng mga salita sa ibaba isulat ang iyong sagot sa loob ng kahon. Gumawa ng sariling pangungusap gamit ang mga salitang ibinigay.

Salita	Kahulugan
1. kultura _____	
2. dangkal _____	
3. tapis _____	
4. kultura _____	
5. sukat _____	

TAYAHIN

Panuto : Basahin nang mabuti ang pangungusap. Ibigay ang kahulugan ng salitang nakasalungguhit. Isulat ang titik ng iyong sagot sa nakalaang patlang .

- _____ 1. Ang pakikibaka ng mga magsasaka para sa kanilang karapatan ay pumukaw sa atensiyon ng mga lider upang baguhin ang batas sa agrikultura.
- a. pakikipag-usap
b. pakikipaglaban
c. pakikipagtaguan
d. pagmamasisid
- _____ 2. Dahil sa pagkamatay ng kanyang alagang pusa, nakaramdam siya ng matinding lumbay.
- a. galit
b. pagod
c. lungkot
d. gutom
- _____ 3. Isa sa kahilingan ni lola na isuot ng aking kapatid ang bigay niyang gintong peyneta sa araw ng kanyang kasal.
- a. blusa
b. kuwentas
c. singsing
d. suklay
- _____ 4. Ipinagmamalaki niya ang kuwento ng kanyang mga ninuno kung paano sila naging matagumpay sa buhay.
- a. magulang
b. kaibigan
c. kapitbahay
d. pinagmulan ng lahi
- _____ 5. Narinig namin ang malakas na pagaspas ng pakpak ng mga ibon habang kami ay nasa hardin.
- a. kampany ng pakpak
b. kaway ng pagpak
c. pagbagsak ng ibon
d. pagtanggali ng pakpak

SUSI NG PAGWAWASTO

SUBUKIN

1. B
2. C
3. D
4. D
5. A

GAWAIN 2

1. MAGTUOS
2. ANYAYA
3. CHALLENGE
4. PAGSUBOK
5. HAGIT

GAWAIN 1

1. HAMON
2. NINUNO
3. MELODIYA
4. KULTURA
5. TAPIS

TAYAHIN

1. B
2. C
3. D
4. D
5. A

SANGGUNIAN

Cabardo, R., Dy, J. L., Ipaz, J. P., & Bejison, R. M. (2022). *Tuon Dunong: Batayang Aklat at Modyul sa Filipino 7* (V. M. Villanueva, Ed.) [Filipino]. Johnny and Hansel Publications.

Panitikang Pilipino: Filipino modyul sa Mag-aaral 7

INTERNET

UP Diksyunaryo sa Filipino

<https://kwfdiksyonaryo.ph>

<https://www.tagalog.com>

